

Hoofdstuk 15

Een ander teken (15:1)

“En ik zag een ander teken in de hemel, groot en wonderbaar: zeven engelen die de zeven laatste plagen hadden, want hiermee is de grimmigheid van God voleindigd” (15:1)

Door op te merken: “ik zag een **ander** teken in de hemel” verwijst Johannes naar de eerdere tekenen die hij had gezien: het grote teken van de vrouw in barensnood (12:1) en het teken van de grote, vuurrode draak (12:3). Van dit derde teken zegt de ziener niet alleen dat het “groot”, maar ook dat het “wonderbaar” was. In het laatste Bijbelboek wordt van Gods werken gezegd, dat ze “wonderbaar” zijn (15:3). Ook bij dit derde teken gaat het om een werk van God, wonderbaarlijk groot in zijn uitwerking en ontzaglijk belangrijk. Want door de zeven plagen die zeven engelen zullen gaan uitgieten, zal Gods toorn (Gr. *thumos*, d.w.z. hartstocht) worden “voleindigd” en zal God Zijn doel bereiken: het verzet van de volken tegen Zijn bestuur zal worden gebroken, alle volken zullen aan het gezag van de Messias worden onderworpen en Zijn volk Israël zal veilig wonen.

Het lied van de overwinnaars (15:2-4)

“En ik zag als een glazen zee met vuur gemengd, en hen die de overwinning behaald hadden over het beest en over zijn beeld en over het getal van zijn naam, op de glazen zee staan met harpen van God. En zij zingen het lied van Mozes, de slaaf van God, en het lied van het Lam en zeggen: Groot en wonderbaar zijn uw werken, Heer, God de Almachtige; rechtvaardig en waarachtig zijn uw wegen, Koning van de naties! Wie toch zou <U> niet vrezen, Heer, en uw naam niet verheerlijken. Want U alleen bent heilig, want alle naties zullen komen en zich voor U neerbuigen, omdat uw gerechtigheden openbaar zijn geworden” (15:2-4)

In zijn visioenen had Johannes “iets als een glazen zee” al eerder gezien. Die “zee” bevindt zich in de hemel, vóór de troon van God (4:6). Het is – menselijkerwijs gesproken – het venster waardoor de Eeuwige naar de aarde kijkt en dat zich, als een soort “vloer” (Exod.24:10) vóór en onder Zijn voeten bevindt. Van onder af ziet de “zee” eruit als een “uitspansel” (Ezech.1:22). In tegenstelling tot een normale zee is deze rustig en vlak.

Toen Johannes de zee voor het eerst zag, was die “kristal gelijk” (4:6), dat wil zeggen: helder en doorzichtig. Maar nu flakkert er vuur in het glas, als

bliksemschichten in het uitspansel. Dat vuur is mogelijk een beeld van Gods toorn, die spoedig in volle hevigheid zal losbarsten en Zijn tegenstanders zal verteren. Gods woede is opgewekt door het beest en de valse profeet, die talloze gelovigen hebben omgebracht en de hele bewoonde wereld tot afgoderij hebben verleid.

“Op de glazen zee”, d.w.z. aan Gods kant, niet aan de aardse kant van het uitspansel, zag Johannes **“hen die de overwinning behaald hadden over het beest en over zijn beeld en over het getal van zijn naam”**. In het visioen dat Johannes ontving worden deze mensen gezien vanuit hemels en niet vanuit aards perspectief. Op aarde overwon het beest de heiligen (13:7). Wie weigerde om hem of zijn beeld te aanbidden en zijn merkteken niet wilde aanvaarden, werd gedood (13:15,17; 20:4). Op aarde leken trouwe gelovigen de grote verliezers. Maar uit het visioen van Johannes blijkt, hoe God tegen hen aankijkt: zij hebben de overwinning behaald. Net als hun Heer en Heiland bleven ze trouw en werden gehoorzaam tot de dood (vgl. Fil.2:8).

In zijn visioen zag Johannes, dat deze mensen “harpen van God” bij zich hadden. Het Griekse woord *kithara* kan ook “citer” betekenen, en wordt meestal zo vertaald. In het boek Openbaring waren “harpen van God” al eerder genoemd. De vierentwintig oudsten in de hemel gebruikten deze instrumenten om eer te bewijzen aan het Lam (5:8), en het geluid van citers klonk uit de hemel zodra het Lam zich met de honderdvierenveertigduizend had geplaatst op de berg Sion (14:2). In dit derde visioen waarin citers een rol spelen, zingen de citerspeler “het lied van Mozes, de slaaf van God, en het lied van het Lam” (15:3). Met het lied van Mozes zou Johannes kunnen doelen op Exodus 15:1-22, Deuteronomium 32 of Psalm 90. In het lied dat Mozes met de Israëlieten zong bij de Schelfzee werden de grootheid van God en de kracht van Zijn toorn ook bezongen:

*“Uw rechterhand, HEERE, was heerlijk in macht. Uw rechterhand, HEERE, verpletterde de vijand. In Uw grote majesteit wierp U **terneer** wie tegen U opstonden. U zond **Uw brandende toorn**, die hen als stoppels verteerde... Wie is als U onder de goden, HEERE? Wie is als U, verheerlijkt in heiligheid, ontzagwekkend in lofzangen, U Die wonderen doet?”* (Exod.15:6-7,11)

Het slot van het lied van Mozes in Deuteronomium sluit ook naadloos aan bij de visioenen van het boek Openbaring:

*“Zie nu in, dat Ik, Ik Die ben, er is geen God naast Mij. Ik dood en Ik maak levend. **Ik** verwond en **Ik** genees en er is niemand die uit Mijn hand redt! Want Ik hef Mijn hand op naar de hemel en zeg: Zo waar Ik in eeuwigheid leef: Als Ik Mijn glinsterend zwaard wet, Mijn hand het grijpt voor het oordeel, zal Ik **de wraak laten terugkomen op Mijn tegenstanders, en het hun***

die Mij haten, vergelden. *Ik zal Mijn pijlen dronken maken van bloed, en Mijn zwaard zal vlees eten van het bloed van de gesneuvelde en de gevangene, van het hoofd van de vijand met zijn loshangende haar. Juich, heidenen, met Zijn volk! Want Hij zal **het bloed van Zijn dienaren wreken.** Hij zal de wraak laten terugkomen op Zijn tegenstander, en Zijn land en Zijn volk verzoenen!”* (Deut.32:39-43)

Ook thema's uit Psalm 90 komen in Openb.15 terug.

*“Wie kent **de kracht van Uw toorn en uw verbolgenheid**, wie weet hoezeer U te vrezen bent?... Keer terug, HEERE, hoelang nog? Laat het U berouwen over Uw dienaren”* (Psa.90:11,13).

In Openbaring 15 en 16 zien we hoe de HEERE terugkeert, Zijn vijanden oordeelt, het door hen vergoten bloed vergeldt en zich ontfermt over Zijn volk Israël. Het visioen van Openb.15:2-4 is een **vooruitblik**, want de gestorven heiligen zullen pas opstaan en met het Lam over de aarde gaan regeren, wanneer Gods vijanden zijn geoordeeld en de satan is gebonden (19:19-20:6). In een visioen kunnen toekomstige dingen worden getoond alsof ze al werkelijkheid zijn geworden. Dat gebeurde ook tijdens de verheerlijking van de Here op de berg, waar Petrus, Jakobus en Johannes aanwezig waren. Die gebeurtenis werd door de Here een “gezicht” genoemd (Matth.17:1-9). In dat gezicht zagen de apostelen de heerlijkheid die de Messias na Zijn opstanding en hemelvaart zou bezitten.

Bij “het lied van het Lam” mogen we misschien denken aan het lied uit Openb.5, dat óók met citerbegeleiding werd gezongen:

“U bent waard het boek te nemen en zijn zegels te openen; want U bent geslacht en hebt voor God gekocht met Uw bloed uit elk geslacht en taal en volk en natie, en hebt hen voor onze God gemaakt tot een koninkrijk en tot priesters; en zij zullen over de aarde regeren” (5:9-10)

Maar het ligt meer voor de hand, dat Openb.15:4 de tekst is van het “lied van het Lam”. Volgens het verslag van Johannes zullen de overwinnaars van het beest zingen:

“Groot en wonderbaar zijn uw werken, Heer, God de Almachtige; rechtvaardig en waarachtig zijn uw wegen, Koning van de naties! Wie toch zou <U> niet vrezen, Heer, en uw naam niet verheerlijken. Want U alleen bent heilig, want alle naties zullen komen en zich voor U neerbuigen, omdat uw gerechtigheden openbaar zijn geworden” (15:4)

De overwinnaars prijzen de Almachtige vanwege de grootheid en wonderbaarlijkheid van Zijn werken, het feit dat Hij Zijn gegeven woord trouw blijft, Zijn beloften vervult en Zijn bedreigingen ten uitvoer brengt. Het lied uit vers 4 sluit aan bij sommige psalmen en profetieën van Jesaja en Jeremia. We lezen daar:

*“Onder de goden is niemand U gelijk, Heere; werken als de Uwe zijn er niet. **Al de heidenvolken**, die U gemaakt hebt, Heere, zullen komen, zich voor Uw aangezicht **neerbuigen** en Uw Naam **eren**. Want U bent groot en doet wonderen, U bent God, U alleen”* (Psa.86:8-10, vgl. Psa.76:8-10).

“Niemand, HEERE, is U gelijk, groot bent U en groot is Uw Naam in sterkte. Wie zou U niet vrezen, Koning van de heidenvolken? Want dat komt U toe. Immers, onder al de wijzen van de heidenvolken en in heel hun koninkrijk is niemand U gelijk” (Jer.10:6,7).

*“Ook in de weg van Uw oordelen, HEERE, hebben wij U verwacht; naar Uw Naam en naar Uw gedachtenis gaat het verlangen van onze ziel uit. Met heel mijn ziel verlang ik naar U in de nacht, ja, met mijn geest diep in mij zoek ik U ernstig. Want **wanneer Uw oordelen over de aarde komen, leren de bewoners van de wereld wat gerechtigheid is**”* (Jes.26:8-9).

Het woord “gerechtigheden” (Openb.15:4) betekent: “rechtvaardige daden”. In Johannes’ visioen heeft het betrekking op de oordelen die God over de aardbewoners zal gaan voltrekken. Dat alle volken eens zullen komen en zich voor de HEERE zullen neerbuigen, is in vele profetieën voorspeld (Psa.66:1-9, 72:11, Jes.66:23, Zef.2:11, Zach.14:16). Uit het lied van de menigte op de glazen zee blijkt, dat de gerichten van de schalen niet tot gevolg zullen hebben dat de mensheid totaal uitgeroeid wordt. Want het lied kondigt aan, dat er uit alle volken een bekeerde “rest” zal zijn, en dat overlevenden uit alle volken de HEERE, de “Koning van de naties” zullen eren en dienen. Wanneer Gods oordelen over de aarde komen, zullen de aardbewoners leren wat gerechtigheid is. Ze zullen God gaan vrezen, Hem gaan aanbidden en van Hem heil gaan verwachten.

De hemelse tempel opnieuw geopend (15:5-8)

“En daarna zag ik, en de tempel van de tabernakel van het getuigenis in de hemel werd geopend. En de zeven engelen die de zeven plagen hadden, kwamen uit de tempel, bekleed met rein, blinkend linnen en de borst omgord met gouden gordels. En één van de vier levende wezens gaf aan de zeven engelen zeven gouden schalen, vol met de grimmigheid van God die leeft tot in alle eeuwigheid. En de tempel werd vervuld met rook van de heerlijkheid van God en van zijn macht;

en niemand kon de tempel binnengaan, voordat de zeven plagen van de zeven engelen voleindigd waren” (15:5-8)

Johannes geeft de tempel in de hemel een bijzondere naam. Hij duidt die aan als “de tempel van de tabernakel van het getuigenis” (15:5). Op aarde waren tempel en tabernakel afzonderlijke behuizingen, waarin zich de ark van het verbond met het getuigenis, de stenen tafelen van de wet, bevond, maar hier worden tempel en tabernakel vereenzelvigd. De uitdrukking “tempel van de tabernakel van het getuigenis” geeft vermoedelijk aan, dat zowel de aardse tempel als de aardse tabernakel kopieën waren van het ene origineel in de hemel (vgl. Hebr.9:24). Ook geeft deze uitdrukking aan, dat het “heilige der heiligen” in de hemel openging, het vertrek waarin de ark van het verbond zich bevindt en waar God op een bijzondere manier aanwezig is, tussen de cherubs boven het verzoendeksel.

Uit de tempel zag Johannes “de zeven engelen die de zeven plagen hadden” naar buiten komen. Ze waren bekleed met een priesterlijk gewaad, dat leek op het gewaad van de hemelse Menzenzoon (1:13). Omdat de ziener hen “DE zeven engelen” noemt, zijn deze zeven wellicht identiek aan de “zeven geesten Gods” die voor Gods troon staan en die door God en het Lam uitgezonden worden in alle landen (1:4, 3:1, 4:5, 5:6). Deze engelen zullen in opdracht van God de hele bewoonde wereld gaan treffen met plagen. Voor “plaag” gebruikt Johannes het Griekse woord *pleegee*, dat “klap”, “slag”, of “stoot” betekent. Uit het priesterlijk gewaad van de engelen blijkt, dat de “klappen” die zij in opdracht van God gaan uitdelen, korte metten maken met de afgodendienst van de aardbewoners en de dienst van de levende God op aarde herstellen. De gouden “schalen” die de engelen gebruiken om de plagen uit te gieten zijn ondiepe kommen, zoals die in Israëls tempeldienst werden gebruikt, bij het gouden reukofferaltaar. De zeven plagen zijn Gods antwoord op de gebeden van de heiligen: “Hoelang oordeelt en wreekt U niet...?” (6:10), en: “Uw koninkrijk kome” (Matth.6:10, Luk.11:2). Zulke gebeden zijn als wierook naar God opgestegen en ze worden nū door de Almachtige verhoord. Uit het feit, dat één van de vier “levende wezens”, één van de cherubim die de aardse schepselen vertegenwoordigen, de schalen aanreikt blijkt dat de schaalgerichten bedoeld zijn om een einde te maken aan de misdaden van hen die “de aarde verderven” (11:18). Aanvankelijk zullen Gods gerichten wel grote schade aanrichten, maar uiteindelijk zullen ze ertoe leiden dat het “zuchten van de schepping” wordt opgeheven (Rom.8:22).

De zeven gouden schalen die de engelen ontvangen, zijn vol van de **“grimmigheid van God die leeft tot in alle eeuwigheid”**. Voor “grimmigheid” gebruikt Johannes opnieuw het Griekse woord *thumos*, dat “hartstocht” betekent. De schalen zijn uitingen van Gods brandende toorn

over mensen die hun onschuldige naasten hebben vermoord en die in plaats van de Schepper de boze zijn gaan vereren. Voor “tot in alle eeuwigheid” staat in de oorspronkelijke tekst *tous aionas toon aionoon*, d.w.z. “tot in de eeuwen der eeuwen”. Wanneer de zeven engelen hun zeven schalen hebben uitgesloot, zal de huidige boze eeuw worden afgesloten en de toekomstige eeuw aanbreken, de eerste van de “eeuwen bij uitnemendheid” waarin de HERE Koning zal zijn over de hele aarde.

Johannes zag, hoe de heerlijkheid van de HERE de tempel vervulde. Niemand kon de tempel binnengaan zolang de tegenwoordigheid van de Almachtige daar zichtbaar werd. Toen de tabernakel gereed was gekomen en was opgericht in de woestijn, vervulde Gods heerlijkheid het aardse heiligdom, zodat Mozes er niet kon binnengaan (Exod.40:34-35). Ook tijdens de inwijding van de tempel van Salomo vervulde Gods heerlijkheid het gebouw, zodat de priesters niet konden staan om er te dienen (1 Kon.8:11, 2 Kron.5:14, 2 Kron.7:1-3). En de profeet Ezechiël zag hoe de toekomstige aardse tempel, die er zal zijn gedurende de duizend jaren dat de satan is gebonden, eveneens werd vervuld met de heerlijkheid van de HERE (Ezech.43:5). Bij deze drie gelegenheden werd Gods heerlijkheid zichtbaar als een lichtende wolk. Maar in Johannes' visioen zag Gods heerlijkheid er uit als “rook”. Daaruit blijkt dat Gods glorie zich nu gaat manifesteren als vuur dat Zijn vijanden zal verteren.

* * * * *